

Den dumdristige færgemand

14. september 1807 blev statsstøttet sørøveri tilladt i Danmark. Færgemanden Jens Lind var en af de første til at beslaglægge et engelsk fartøj.

Tekst: Sune Wadskjær Nielsen, Forsvarets Mediecenter. Illustration: Handels- og Søfartsmuseet.

Allerede inden napoleonskrigene var Jens Lind (1776-1841) kendt som en vovehals i Helsingør. Han havde vundet sit ry, da han med dødsforagt havde reddet et hjælpeløst skib i det forfrosne Øresund. Jens Lind var også opportunist. I 1801 arbejdede

han som færgekarl i Helsingør, og da hans chef døde, giftede han sig straks med den 10 år ældre enke og overtog dermed færgeforretningen.

Det var held i uheld for Jens Lind, da engelske skibe i 1807 lukkede Øresund for færgesejlads. Nu fik han

i stedet mulighed for at blive kaper – en rolle, der passede ham meget bedre end det rutineprægede færgesjob.

I oktober 1807 sejlede englænderne væk med hele den danske flåde, og Danmark gik i alliance med

Et lille kaperskib har kapret en galease fra en større konvoj. Sådan foregik mange kapringer. Med små hurtige både kunne kaperne slippe væk med deres priser, inden engelske orlogsskibe kunne gribe ind. Kaperne skyndte sig at søge ly under danske kystbatterier, hvis englænderne var efter dem. Når de kom i land, skulle myndigheder prisbedømme skibet, hvorefter kaperne kunne sælge lasten på en auktion, hvilket ofte var en meget indbringende forretning. Tit var det dog investorerne bag kaperne, der tjente penge på auktionen, når de havde aflønnet mandskabet. Handels- og Søfartsmuseet.

Jens Lind (1776-1841) fra Helsingør. Han var kaperkaptajn 1807-1809 og igen i 1813. Efter napoleonskrigenes afslutning fortsatte han med dristige projekter. En overgang var han smugler, og i 1830'erne sejlede han prototyper af både hele vejen over Østersøen til Skt. Petersborg. Maleri af Jens Lind omkring 1814, der er gengivet i Laurids Pedersens bog: Gennem Helsingør.

Napoleon mod Storbritannien. Uden en flåde var det svært for Danmark at ramme englændernes transporter af varer fra Baltikum, der sejlede i konvojer igennem Øresund. Gode råd var dyre. Kaperi blev svaret. Kronprins Frederik, der regerede Danmark, tillod private borgere at udruste bevæbnede skibe, der kunne indfange handelsskibe, som sejlede med forsyninger til fjenden.

Jens Lind kunne ikke vente, til han fik udstedt sit officielle kaperbrev af myndighederne. Han udnyttede, at de engelske handelsfartøjer endnu ikke var opmærksomme på faren fra kaperne. Med sin færgøjle sejlede han ud og overraskede det engelske handelsskib Lord Nelson. Hvis han var blevet fanget uden kaperbrev, kunne englænderne hente ham på stedet som pirat. De danske myndigheder så igennem fingre med hans overtrædelse af reglerne, og Jens Linds kapereventyr var i gang. Alene i 1807 tjente han 30.000 rigsdaler på at sælge ladingerne fra sine priser. Det var 400 gange mere, end en sekondløjtnant fik i årsløn.

Cort Adeler – en fejl

I sommeren 1808 begik Jens Lind en fejl. Han sagde ja til at blive kaptajn på fregatten Cort Adeler – det største danske kaperskib overhovedet. Umiddelbart skulle man tro, at vejen var banet for endnu flere priser, men det store skib var for langsomt og for synligt til at overrumple fjendtlige fartøjer. Til gengæld var det et yndet mål for englænderne, og om natten

den 20. august havde de nær taget Jens Lind på sengen. To engelske barkasser – det vil sige robåde med små kanoner – angreb Cort Adeler, der lå ankret op ud for Helsingør. I en blodig nærkamp med huggerter og økser lykkedes det med nød og næppe at slå englænderne tilbage.

Jens Lind måtte erkende, at det store skib ikke var meget bevendt som kaperfartøj, og han satsede i stedet på den raske kutter Haabet, der bare havde en snes mands besætning og to små kanoner. Som et hurtigt rovdyr indhentede den det ene bytte efter det andet, når et handelsskib eksempelvis var blevet sejlet agterud af konvojen. Selv vanskelige modstandere gav han sig i kast med. I november 1808 overmandede Jens Lind og hans folk en engelsk brig med ti kanoner, inden den fik ram på Haabet med en bredside.

Kaperstoppet

Mens kapere som Jens Lind morede sig for deres hurtigt tjente penge, sultede nordmændene. Kun få danske kornskibe kom igennem englændernes blokade. For at blødgøre englænderne forbød kronprinsen i 1809 kaperi bortset fra et lille område på Slesvigs vestkyst. Jens Lind skyndte sig at sætte sine penge i fast ejendom og købte to nordsjællandske gårde i Asminderød. Her kunne Fløjslind, som han blev kaldt på grund af sin moderigtige klædedragt, hygge sig uden konen, der blev boende i Helsingør:

– Jens Lind lod nu avlskarlen pløje og gik så selv på jagt med de unge

elever og forstkandidater, sejlede på Esrom Sø og sendte af og til vogne til Helsingør efter musik og damer og holdt så bal, fortæller en af hans bekendte, Niels Bache. I 1810 blev Jens Lind far til et uægte barn, og han forlod i 1811 sin hustru til fordel for sin purunge elskerinde Marie Sonne.

Et togt for meget

Englænderne var ligeglade med det danske kaperstop og fortsatte med at afskære forbindelsen mellem Norge og Danmark. Den 23. marts 1810 blev forbuddet ophævet. Først i 1813 stod Jens Lind til søs igen med båden Grevinde Danneskiold. Også svenske skibe kunne jages, da Sverige for anden gang i krigen var blandt Danmarks modstandere. På Landskronas rhed spillede vinden Jens Lind et puds. Da han havde kappet ankertorvet på en svensk galease, blev skibet blæst i den forkerte retning ind mellem de andre skibe. Svenskerne slog alarm, og en svensk barkasse med 2 officerer og 40 mand jagtede Jens Lind. Det blev en dyrekøbt prise. Jens Linds bror og to andre kapere blev dræbt, mens de forsvarede galeasen, og Jens Lind måtte efterlade kaperbåden til svenskerne. Udbyttet var magert. Lasten indeholdt kun tjære. Sådan sluttede Jens Linds kapereventyr. Efter den sidste kamp blev han udnævnt til Dannebrogsmænd. □

Denne artikel er baseret på oplysninger fra Boris Kolls bog Kaperkaptajn Jens Lind – manden bag myten.